

**ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ БАТЬКІВСЬКИХ ГУРТКІВ
У ГАЛИЧИНІ (1919–1939 рр.)**

specialista v vuze [Problematic situations in the psychological training of a specialist at a university]. *Questions of psychology*. No. 2. pp. 76–82. [in Russian].

5. Nyshchak, I.D. (2009). Rozvytok tekhnichnoho myslennia maibutnykh uchyteliv trudovoho navchannia u protsesi hrafichnoi pidhotovky zasobamy informatsiinykh tekhnolohii [Development of technical thinking of future teachers of labor training in the process of graphic training by means of information technologies]. *Candidate's thesis*. Kyiv, 323 p. [in Ukrainian].

6. Smalko, O.A. (2006). Rozvytok tvorchoho myslennia starshoklasnykiv na urokakh matematyky z vykorystanniam informatsiinykh tekhnolohii navchannia [Development of creative thinking of high school students in mathematics lessons with the use of information

technology teaching]. *Candidate's thesis*. Kyiv, 220 p. [in Ukrainian].

7. Sukhomlynskyi, V.O. (1976). Yak vykhovaty spravzhniu liudynu? [How to raise a real person?]. Kyiv, Vol. 1. 473 p. [in Ukrainian].

8. Stolyarov, Yu.S., Komsnij, D.M. & Getta, V.G. (1989). Tekhnicheskoe tvorchestvo uchashchikhsya [Technical creativity of students]. Moscow, 223 p. [in Russian].

9. *Filosofskij ehnciklopedicheskij slovar* (1983). [Philosophical Encyclopedic Dictionary]. (Eds.) L.F. Ilichev, P.N. Fedoseev, S.M. Kovalev, V.G. Panov. Moscow, 840 p. [in Russian].

10. Shchukina, G.I., Lipnik, V.N. & Robotova, A.S. (1984). Aktualnye voprosy formirovaniya interesa v obuchenii [Topical issues of the formation of interest in learning]. Moscow, 176 p. [in Russian].

Стаття надійшла до редакції 28.12.2021

УДК 373.29

DOI:

**Марія Чепіль, доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка**

**ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ БАТЬКІВСЬКИХ ГУРТКІВ
У ГАЛИЧИНІ (1919–1939 рр.)**

У статті охарактеризовано статут, зміст, організацію діяльності батьківських гуртків у міжвоєнний період у Галичині. Мета гуртка – позашкільна опіка й сприяння фізичному, моральному, національному вихованню молоді; взаємодія родини й школи в реалізації їх завдань; пошук і реалізація різних засобів безпосереднього впливу на молоді; застосування способів захисту молоді від згубних позашкільних впливів. Доведено, що створене родинно-шкільне середовище забезпечить відбір форм і методів виховання дітей, залучення батьків до шкільного життя. Батьківські гуртки потрібно організовувати в усіх школах, зміст і форми роботи залежатимуть від типу закладу освіти, його розміщення. Акцентовано увагу на довірі, пошани, взаємному інформуванні.

Ключові слова: батьківські гуртки; сім'я; школа; співпраця; методика; діти; молоді.

Літ. 12.

**Mariya Chepil, Doctor of Sciences (Pedagogy), Professor,
Head of the General Pedagogy and Preschool Education Department
Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University**

**THEORETICAL AND METHODOLOGICAL PRINCIPLES OF THE ACTIVITY OF
PARENTAL ASSOCIATIONS IN GALICIA (1919–1939)**

The article describes the charter, rights and responsibilities, content and organization of the activities of parent associations in Galicia in the interwar period. The purpose of the association is extracurricular care and assistance to physical, moral and national education of youth; the interaction between family and school in realization of their tasks; search and implementation of various means of direct influence on young people; application of methods of protection of youth from harmful influences. Among the members of the parent associations could be parents, guardians, educators of youth, any individual and legal entity regardless of gender, who pursued the aim and objectives of the association. Parent associations were to be organized in all schools, the content and forms of their activities depended on the type of school and its location. The associations were the basis for the education of nationally aware youth. The tasks and the content of work of sections operating within the association are characterized. Their goal was to make parents aware of the problems of the theory and methods of education. The role of the teacher in this process was determined by trust and sincerity with parents. The task of the parents was to help the school in its educational activities, to support in every way in the implementation of educational tasks. The school was to assist the parents in mastering the art of education. The activities of the school had to be useful to the family, community, the state, and the people. Taking into account the interests of parents could benefit all the participants in the educational process. The organization of parental education involved individual work, the

purpose of which was to study the peculiarities of the family's educational impact on the child, establishing contacts with parents, understanding the pedagogical position of the family and highlighting the most important tasks and problems of child rearing. It is proved that the family-school environment provided a selection of forms and methods of raising children, involving parents in school life. Emphasis was placed on trust, respect, and mutual information. The perspective depended primarily on the activities of parents, teachers and the state in the education of the young generation.

Keywords: parent associations; family; school; cooperation; methods; children; youth.

Постановка проблеми. Важливими інститутами соціалізації дитини є сім'я, заклад дошкільної освіти, школа. Співпраця цих інститутів на кожному етапі дорослішання дитини – надзвичайно важлива, оскільки батьки потребують індивідуального підходу, більшою чи меншою мірою підтримки від педагогів. Прийняті нормативно-правові документи (закони України “Про освіту”, “Про дошкільну освіту”, “Про повну загальну середню освіту”, Базова програма розвитку дітей дошкільного віку “Я у Світі”, “Національна програма виховання дітей та учнівської молоді в Україні” та ін.) окреслюють низку завдань, які стоять перед закладами освіти, зокрема, формування ціннісного ставлення дитини від народження до шести років до природи, світу, потреби у пізнанні довкілля, забезпечення фізичної, психологічної і соціальної компетентності дитини, усебічного, гармонійного виховання підростаючого покоління, удосконалення роботи з батьками, використання педагогічного інструментарію й залучення батьків до освітнього процесу. Кожна з цих інституцій використовує різні форми і методи співпраці з сім'єю. Батьки здебільшого прагнуть, щоб “їхня дитина була комунікабельною, активною, успішною, щасливою, однак далеко не всі розуміють і знають, як цього досягти” [9, 130].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми співпраці сім'ї й освітніх закладів є предметом наукових досліджень педагогів, психологів. Шляхи взаємодії педагогів і батьків досліджують І. Деснова, Т. Доронова, І. Товкач. Співробітництво вихователів із сім'єю щодо виховання дошкільників в дусі миру розкриває Т. Пагута. Зміст співпраці і секрети батьківської педагогіки досліджує С. Ладивір. Проблеми батьківства, педагогічної просвіти батьків стали предметом наукових дискусій О. Запорожець, В. Іванової, В. Котирло, С. Ладивір, Т. Поніманської та ін. Єдність виховних впливів сім'ї і школи знайшла висвітлення у педагогічній спадщині Я. Корчака, А. Макаренка, О. Макарушки, В. Сухомлинського, І. Юцишина та ін. Науковці (В. Кириченко, В. Оржеховська, М. Стельмахович) акцентують увагу на спільній виховній діяльності, ефективній взаємодії, спільних формах і методах просвітницької діяльності серед батьків, формування особистості у сім'ї. Однак

діяльність батьківських гуртків у закладах освіти в історико-педагогічному контексті потребує більш глибокого аналізу і висвітлення.

Мета статті – розкрити теоретичні та методичні засади діяльності батьківських гуртків у Галичині міжвоєнного періоду.

Виклад основного матеріалу дослідження. Виховання дітей та молоді упродовж віків було і є одним із важливих завдань української сім'ї, школи, церкви і громади. Українські педагоги ще на початку ХХ ст. висунули та обґрунтували ідею співпраці школи і родини щодо національного виховання дітей та молоді. Співпраця освітніх закладів, сім'ї і громади – одне з положень педагогічної теорії, яке знайшло теоретичне обґрунтування і практичне втілення у міжвоєнний період. Найближчим оточенням для дитини виступають родина, родинний дім, рідна околиця. Тому від батьків, їхньої поведінки, піклування про дитину, знання ними історії свого народу, рідної мови, патріотичних пісень залежатиме розвиток особистості дитини, зміст виховання.

Аналіз та узагальнення джерельної бази засвідчує, що у міжвоєнний період поширеними були такі форми співпраці школи з сім'єю: батьківські гуртки, батьківські комітети, організація прилюдних шкільних іспитів, створення консультативного відділу, проведення шкільних свят, під час яких батьки можуть ознайомитися з досягненнями дітей (декламування віршів, виставка ручних робіт, малюнків, виконання пісень, спортивних вправ та ін.). Кожна з цих форм роботи має на меті наблизити шкільне життя дитини до сімейного. У школі батьківські гуртки / комітети співпрацюють у галузі теорії та методики виховання, допомагають матеріально школі та учням. Створене родинно-шкільне середовище має забезпечити відбір форм і методів виховання дітей, залучення батьків до шкільного життя.

Теоретичні міркування щодо статуту, змісту, організації діяльності батьківських гуртків висловили О. Макарушка [4], І. Михалевський [5], С. Сірополко [9], І. Юцишин [11] та ін. Метою батьківського гуртка є позашкільна опіка й сприяння фізичному і моральному вихованню молоді; виховання молоді на ідейних громадян; тісний зв'язок родини й школи в ім'я сповнення їх

завдань; пошук і реалізація різних засобів безпосереднього впливу на молодь; застосування способів захисту молоді від згубних позашкільних впливів [12, 66]. Для досягнення цієї мети потрібно:

- створити власним коштом або підтримувати уже наявні санаторії, літні табори для дітей;
- заснувати бібліотеки, крамниці із шкільними приладами;
- організувати віддалені шкільні екскурсії, прогулянки з метою розваг, осель для відпочинку, використання спортивних майданчиків для рухових забав;
- допомогти в отриманні приміщень для проживання дітей з небагатих сімей, забезпечення їх харчуванням;
- співпрацювати з вчительським колективом закладу при організації лекцій, конференцій для батьків, шкільних свят, театральних вистав, товариських сходинок, ігор і забав, гуманітарних акцій.

Членами батьківського гуртка може бути, окрім родичів, опікунів та виховників молоді, кожна фізична й юридична особа без різниці статі, що поділяє мету і завдання гуртка. Звичайний член підписує декларацію, платить внески, схвалені загальними зборами, зобов'язується виконувати всі обов'язки члена. Допоміжний член платить річний внесок, його діяльність спрямована на благо гуртка. Засновники і почесні члени делегують на загальні збори особу, яка має надзвичайні заслуги для гуртка. Усі члени мають право брати участь у житті гуртка, право голосу, висунення питань на загальних зборах, брати участь у святах, шкільних зборах, прогулянках тощо. Пасивне право вибору мають тільки ті члени, які є родичами дітей цієї школи. Члени гуртка мають матеріальні (сплачувати внески) та ідейні зобов'язання (праця для гуртка у межах статуту, пропагування його ідей, залучення нових членів). Особи, які не мають дітей шкільного віку, але зголошуються в члени гуртка, стають ними на основі рішення загальних зборів.

Батьківські гуртки потрібно організувати в усіх школах, хоча зміст і форми роботи, на переконання І. Ющишина, залежатимуть від типу школи та її розміщення. Батьківський гурток мав три секції: статистичну, виховну і "доживлювання". Статистична проводить збір інформації щодо суспільного і культурно-освітнього життя учнів, матеріального стану родини, соціального статусу батьків, санітарно-гігієнічні умови помешкань, здоров'я сімей та дітей, а також інформацію про виховання дітей. Секція "доживлювання" дбає про фізичний розвиток школярів. Вагоме значення у

житті учнівської молоді має виховна секція, яка проводить такі заходи:

- лекції для батьків з теорії і практики виховання дітей;
- піклується про створення бібліотеки і наповнення літературою з педагогічної тематики;
- придбання навчальних засобів для школи;
- оснащення спортивних майданчиків для занять руханкою, допомагає молоді у придбанні засобів фізичного виховання;
- цікавиться моральною і товариською поведінкою молоді на уроках і позаурочний час через тісну співпрацю з учителями;
- організовує заняття з музики, шкільні оркестри, хори та придбання музичних інструментів;
- співпрацює з іншими секціями щодо створення дитячих таборів під час канікул [12, 66–67].

І. Михалевський пропонував створити на рівні школи батьківський гурток, на рівні класу – класовий патронат, який обирають на класних зборах і який є складовою частиною батьківського гуртка [5]. Їх мета полягає в освідженні батьків з проблем теорії і методики виховання. Роль вчителя у цьому процесі визначається довірою, щирістю з батьками.

Батьківські гуртки, підкреслював С. Конрад, мають удосконалювати зміст співпраці школи з родинами, а саме:

- 1) сприяти розвитку самовиховної акції, популяризувати серед сімей здорові родинні й виховні засади;
- 2) наблизити школу і родину, поєднати їх ініціативи та зусилля у ділянці виховання;
- 3) розвинути матеріальну, моральну і виховну опіку над дітьми.

Педагог стверджує, що проблему співпраці не розуміли належно ні тогочасна школа, ні родина. Це зумовлено тим, що школа часто пропонувала батькам готові форми співпраці, не враховувала інтереси батьків, учителі виступали у ролі ментора, який повчав батьків. На жаль, і батьки не завжди надавали перевагу співпраці зі школою, не проявляли ініціативи бути членом батьківського комітету (загальношкільного, класного), а якщо і були, то не завжди висловлювали пропозиції щодо їхньої діяльності, до удосконалення виховної роботи. Інколи трапляється й таке, що батьки, які не мають відповідної підготовки до виконання виховних обов'язків, вимагають прислухатися до їхніх порад [3, 238].

Практичний досвід І. Ющишина засвідчив, що батьківські гуртки є ґрунтовною основою для виховання національно свідомої молоді. Він був секретарем віділу батьківського гуртка при

семикласній народній школі ім. Маркіяна Шашкевича, де навчалася його дитина. Цей гурток діяв як товариство, що мало статут, керівні органи, сферу своїх завдань, визначені права й обов'язки.

Узагальнивши досвід взаємодії сім'ї і чеської та німецької шкіл, І. Ющишин робить висновок, що для співпраці характерними є довіра, пошана, взаємне інформування. На сторінках часопису "Учительське слово" педагог підкреслював, що успіху можна досягти при дотриманні певних умов:

1) учителі враховуватимуть потреби батьків і дітей;

2) батьки будуть частіше відвідувати школу, і наодинці інформуватимуть учителів, а вчителі будуть говорити правду про їхніх дітей;

3) учителі будуть організовувати товариські зустрічі, на яких будуть обговорюватися проблеми навчання і виховання у школі, тобто відбуватиметься взаємний обмін інформацією;

4) батьки, які беруть участь у роботі шкільних рад і комітетів, матимуть щораз більший вплив на вирішення шкільних справ;

5) у навчальних закладах будуть створені бібліотеки, в яких будуть часописи і література педагогічного змісту, доступні батькам [11, 21].

Аналіз педагогічної періодики дає підстави стверджувати, що на її шпальтах обговорювалися методичні засади співпраці батьків і школи у різних напрямках виховної роботи, при цьому "учителі мусять взяти на себе обов'язок освідомлювання родичів з питаннями шкільного й домашнього виховання" [7, 1–2].

Педагоги зазначали, що український учитель має використати кожен найменшу нагоду для добра дитини, для виховання учнів. Між учителем та батьками має існувати взаємна довіра. С. Сірополко підкреслював, що тільки сім'я вболіває за дитину, батькам болить душа за добро й щастя своєї дитини, а проте в дійсності школа ще й досі інколи ставиться вороже до співпраці з родиною [8, 3]. Таку ситуацію вчителі пояснюють тим, що батьки не завжди обізнані у питаннях педагогічного впливу, інколи їм не вистарчає освіти, а інколи досвіду. Батьки не можуть перейнятися інтересами школи, оскільки вони зайняті задоволенням інтересів самої дитини. Врахування інтересів батьків може принести користь усім, хто задіяний у виховному процесі. Частина батьків є членами батьківського гуртка і педагогічної ради. Головним завданням школи, преси й публіцистики, політики й Церкви та діяльності всіх українських, головно культурно-освітніх і спортивних товариств мусить стати

виховання державотворчих чеснот. Без цього, без внутрішньої побудови української вдачі здобути державність буде все тільки нереальною мрією [10, 67–68].

Розмірковуючи на змістом виховання, Ю. Дзерович особливу увагу приділяє вихованню у школі, тому що воно є плановим, доповнює прогалини сімейного виховання, ґрунтується на виховній і дидактичній теорії, виховує гармонійно і всебічно, формує характер, соціалізує особистість. Школа, в якій домінує патріотичне й релігійне виховання, є доброю основою для формування особистості. Педагог вважав, що служити Батьківщині потрібно ще в школі, добре вчитися, щоб багато вміти й привикнути до праці [2].

Завдання батьків полягає у тому, щоб допомогти школі в її виховній діяльності, всіляко підтримувати в реалізації завдань [1, 285]. Школа, своєю чергою, має сприяти батькам в освоєнні мистецтва виховання, готувати дівчат до материнських обов'язків, прищеплювати родинні цінності. Учитель має виховати в дитини любов до своєї історії, щоб кожна відчувала себе рідною і щасливою на своїй землі, гордилася звичаями і традиціями рідного народу. Діяльність школи має бути корисною для сім'ї, громади, держави, рідного народу. Завдання вчителя полягає у зміцненні зв'язків з рідним народом, готовності захищати його, у формуванні національної свідомості, патріотичних почуттів, любові до рідного краю [6, 112].

Організація батьківського всеобучу передбачала проведення індивідуальної роботи, метою якої було вивчення особливостей виховного впливу сім'ї на дитину, налагодження контактів з батьками учнів, розуміння педагогічної позиції сім'ї та виокремлення найважливіших завдань і проблем виховання дитини. Батьки, які з перших днів відвідування дитиною школи, заангажовані у шкільне життя, допомагають їй адаптуватися до шкільного середовища, вчать підпорядкувати своє "Я" загалу, обмінюються інформацією тощо.

Проаналізувавши досвід діяльності тогочасних шкіл, П. Біланюк прийшов до висновку, що школа має налагодити тісні зв'язки з сім'єю з метою:

а) пізнати краще родинне середовище – первісну дитячу Батьківщину, де дитина переживає найбільше радості або смутку, ту місцевість, де формувалися душа і тіло;

б) усвідомити батьків, що домашнє виховання відіграє вирішальну роль у майбутньому житті дитини, що навіть найкраща школа не змінить дитину, якщо вона удома погано вихована;

в) переконати батьків, що вони, як виховники,

мусять постійно працювати над собою і удосконалювати себе, оскільки їх приклад поведінки лишає незатертий слід у душі дитини;

г) довести до відома батьків, що одним з головних завдань школи є сформувані в дитині певні звички у ділянці культурного щоденного життя. Батьки і школа мають призвичаювати дітей до порядку, вимагати, щоб дитина кожну справу доводила до кінця;

д) долучитися до формування духовної культури, характеру дитини Батьки мусять прийти до переконання, що між школою і сім'єю мусить запанувати повна гармонія в ім'я добра дитини;

е) дати дитині громадянське виховання. Почуття громадянськості формується тільки в громаді, в якій кожна одиниця несе певну жертву заради громади і розуміє, що добро громади треба ставити вище, ніж добро особистості [1, 285].

Педагоги значну роль у вихованні і навчанні дітей надавали сімейному і шкільному вихованню, оскільки перспектива залежатиме насамперед від діяльності батьків і вчителів, держави, чи зможуть вони сформувані “сильні характери з великим почуттям відповідальності, до того ж сміливі, відважні й рішучі одиниці” [6, 61]. Взаємодія і співпраця школи з сім'єю забезпечить потрапляння єдності вимог і виховних впливів, повноцінний розвиток особистості учня.

Висновки. Діяльність батьківських гуртків у міжвоєнний період спрямована на забезпечення позашкільної опіки й сприяння фізичному, моральному, національному вихованню молоді, взаємодію сім'ї й школи у виконанні виховних завдань, пошук і реалізацію педагогічного інструментарію досягнення поставленої мети. Відповідно до статуту членами батьківського гуртка можуть бути батьки, опікуни і виховники молоді, кожна фізична та юридична особа без різниці статі, яка реалізує мету і завдання гуртка. Педагоги стверджували, що батьківські гуртки потрібно організувати в усіх школах, хоча зміст і форми їхньої діяльності залежатимуть від типу закладу освіти, його розміщення. Роль вчителя у цьому процесі визначається довірою, щирістю з батьками. Завдання батьків полягає у тому, щоб допомогти школі в її виховній діяльності, всіляко підтримувати в реалізації освітніх завдань. Школа має сприяти батькам в освоєнні мистецтва виховання. Гуртки є основою для виховання національно свідомої молоді. Створене родинно-шкільне середовище забезпечить відбір форм і методів виховання дітей, залучення батьків до шкільного життя.

Перспективним напрямом подальших наукових студій є діяльність батьківських гуртків

і батьківських комітетів у різні історичні періоди щодо реалізації завдання національного виховання дітей і молоді.

ЛІТЕРАТУРА

1. Біланюк П. Значіння виховання. *Рідна школа*. 1937. Ч. 20. С. 282–285.
2. Дзерович Ю. Педагогіка. Львів: Накл. Греко-католическої Академії, 1937. 240 с.
3. Конрад С. Дім а школа. *Рідна школа*. 1939. Ч. 15–16. С. 237–239.
4. Макарушка О. Батьківські кружки. *Українська школа*. 1926. Ч. 15–16. С. 1–8.
5. Михалевський І. Організація “Батьківських кружків”: Одна з ділянок громадської праці. *Учительське слово*. 1934. Ч. 4. С. 94–96.
6. Перший Український Педагогічний Конгрес. 1935. Львів: Накл. Т-ва “Рідна Школа”, 1938. 252 с.
7. Під Новий Рік. *Учительське слово*. 1922. Ч. 11–12. С. 1–2.
8. Сірополко С. Співпраця школи та родини в освітній справі. *Рідна школа*. 1927. Ч. 5–6. С. 3–5.
9. Товкач І. Хочу бути мамою, хочу бути татом. Київ: ВД “Слово”, 2012. 368 с.
10. Целевич В. Нарід. Нація. Держава. Вінниця: СМК “Наш час”, 1934. 112 с.
11. Ющишин І. Бесіди з родичами. *Учительське слово*. 1912. №1. С. 19–22.
12. Ющишин І. Одна з ділянок позашкільної праці вчителства (про Батьківські Кружки при школах). *Учительське слово*. 1934. Ч. 3. С. 64–68.

REFERENCES

1. Bilanyuk, P. (1937). Znachennya vykhovannya [The value of education]. *Native School*, part 20, pp.282–285. [in Ukrainian].
2. Dzerovych, Yu. (1937). *Pedahohika* [Pedagogy]. Lviv, 240 p. [in Ukrainian].
3. Konrad, S. (1939). Dim a shkola [Home and school]. *Native School*, part 15–16, pp.237–239. [in Ukrainian].
4. Makarushka, O. (1926). Batkivski kruzhyky [Parents' clubs]. *Ukrainian School*, part 15–16, pp. 1–8. [in Ukrainian].
5. Mykhalevskyy, I. (1934). Orhanizatsiya “Batkivskykh kruzhyky”: Odnа z dilyanok hromadskoyi pratsi [Organization of “Parents’ Circles”: One of the areas of public work]. *Teacher's Word*, part 4, pp.94–96. [in Ukrainian].
6. Pershyy Ukrayinskyy Pedahohichnyy Konhres (1938). [The first Ukrainian Pedagogical Congress]. Lviv, 252 p. [in Ukrainian].
7. Pid Novyy Rik (1922). [On New Year's Eve]. *Teacher's Word*, part 11–12, pp.1–2. [in Ukrainian].
8. Siropolko, S. (1927). Spivpratsya shkoly ta

РЕФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ХУДОЖНЬОЇ ОСВІТИ ЯК НЕОБХІДНА ПЕРЕДУМОВА МОДЕРНІЗАЦІЇ

rodney v osvritniy spravi [Cooperation between school and family in education]. *Native School*, part 5–6, pp.3–5. [in Ukrainian].

9. Tovkach, I. (2012). Khochu buty mamoyu, khochu buty tatom [I want to be a mom, I want to be a dad]. Kyiv, 368 p. [in Ukrainian].

10. Tselevych, V. (1934). Narid. Natsiya. Derzhava [People. Nation. State]. Vinnytsya, 112 p. [in Ukrainian].

11. Yushchyshyn, I. (1912). Besidy z rodychamy [Conversations with relatives]. *Teacher's Word*, no.1, pp.19–22. [in Ukrainian].

12. Yushchyshyn, I. (1934). Odnа z dilyanok pozashkilnoyi pratsi vchytelstva (pro Batkivski Kruzhky pry shkolakh) [One of the areas of extracurricular teaching (about Parents' Clubs at schools)]. *Teacher's Word*, part 3, pp.64–68. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 15.01.2022

УДК 378:7.071.5:001.8

DOI:

Юлія Колісник-Гуменюк, доктор педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методики технологічної освіти, креслення та комп'ютерної графіки
Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова

РЕФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ХУДОЖНЬОЇ ОСВІТИ ЯК НЕОБХІДНА ПЕРЕДУМОВА МОДЕРНІЗАЦІЇ

У статті ми розглядаємо процеси, які стосуються реформування освітньої галузі України. Наголошуємо на тому, що запорукою успішного реформування освітньої галузі України є: розширення доступу до освіти; здійсненість освітніх новацій; забезпечення високої ефективності використання ресурсів системи освіти; доцільність та ефективність управлінських рішень, які стосуються освітньої політики; публічність; наступність реформ у системі освіти; врахування інтересів суб'єктів навчання. Зазначаємо, що відповідно до нової парадигми освіти модернізація підготовки викладача потребує: формування сучасного світогляду майбутніх педагогів; становлення їхньої методологічної культури; виховання належних професійно-моральних педагогічних якостей тощо. Тому у пропонованій статті ми звертаємо увагу на те, що підготовка викладачів професійно-художніх дисциплін має спрямовуватись на формування системи знань, умінь, навичок, плекати особистісні якості, які відповідають вимогам професійної діяльності особистості, залучати її до системи гуманістичних, загальнолюдських цінностей.

Ключові слова: освіта; університет; фахівець; реформа; модернізація; професійно-художня освіта.

Літ. 9.

Yuliia Kolisnyk-Humeniuk, Doctor of Sciences (Pedagogy), Associate Professor, Theory and Methods of Technological Education, Drawings and Computer Graphics Department
Mykhaylo Drahomanov National Pedagogical University

REFORMING OF VOCATIONAL AND ARTISTIC EDUCATION AS A NECESSARY PREREQUISITE FOR MODERNIZATION

The situation in education at the beginning of the XXI century indicates the growing urgency of the orientation of domestic higher education to the European model. In this regard, in 2004 the ideas of the Bologna Process were actively implemented in Ukraine. However, scientists note that thoughtless copying does not lead to positive results due to significant differences in the socio-economic situation, historical and cultural traditions and mentality of the people.

In this article we consider the processes related to the reforming of the educational sector of Ukraine. We emphasize that the key to successful reform of the educational sector of Ukraine is: expanding access to education; feasibility of educational innovations; ensuring high efficiency of the education system resources use; expediency and effectiveness of management decisions related to educational policy; publicity; continuity of reforms in the education system; taking into account the interests of the subjects of study. We note that in accordance with the new paradigm of education, the modernization of teacher training requires: the formation of a modern worldview of future teachers; formation of their methodological culture; development of proper professional and moral pedagogical qualities, etc. Therefore, in this article we draw attention to the fact that the training of teachers of professional and artistic courses should be aimed at forming a system of knowledge, skills, nurture personal qualities that meet the requirements of professional activity, to involve it in the system of humanistic, universal values.

Reforms that are actively implemented in education and carry the ideas of humanization and human-centeredness lead to changes in the field of higher pedagogical education in Ukraine. Today the problem of creating